

ธนาคารออมสิน

ครั้งที่ 233/2566

27 พฤศจิกายน 2566

FINANCIAL INSTITUTIONS

อันดับเครดิตองค์กร: AAA
 แนวโน้มอันดับเครดิต: Stable

วันที่ทบทวนล่าสุด: 25/11/65

อันดับเครดิตองค์กรในอดีต:

วันที่	อันดับเครดิต	แนวโน้มอันดับเครดิต / เครดิตฟินิก
21/11/59	AAA	Stable

ติดต่อ:

จันทนา ทวีรัตนศิลป์

jantana@trisrating.com

ปวินท์ ธทรงธรรม

pawin@trisrating.com

จิตตราพรรณ ปันทะเลิ

jitrapan@trisrating.com

นฤมล ชาญชนะวิวัฒน์

narumol@trisrating.com

WWW.TRISRATING.COM

* รายงานนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของรายงานฉบับภาษาอังกฤษ

เหตุผล

ทริสเรทติ้งคงอันดับเครดิตองค์กรของ ธนาคารออมสิน ที่ระดับ “AAA” ด้วยแนวโน้มอันดับเครดิต “Stable” หรือ “คงที่” โดยอันดับเครดิตสะท้อนถึงสภาพทางกฎหมายของธนาคารที่เป็นรัฐวิสาหกิจและสถาบันการเงินเฉพาะกิจซึ่งมีความเชื่อมโยงกับรัฐบาลไทยใน “ระดับสูงสุด” (Integral) และมีบทบาทที่ “สำคัญมากที่สุด” (Critical) ต่อการดำเนินนโยบายของภาครัฐ นอกจากนี้ อันดับเครดิตยังสะท้อนถึงการที่ธนาคารได้รับการค้ำประกันจากรัฐบาลซึ่งครอบคลุมภาระผูกพันทางการเงินทั้งหมดของธนาคารตามพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) ธนาคารออมสิน พ.ศ. 2489 และความคาดหวังของทริสเรทติ้งว่ามีความเป็นไปได้สูงที่ธนาคารจะได้รับการสนับสนุนเป็นพิเศษจากรัฐบาลอย่างทันท่วงทีและเพียงพอในกรณีที่จำเป็นอีกด้วย

ประเด็นสำคัญที่กำหนดอันดับเครดิต

มีความเชื่อมโยงกับรัฐบาลในระดับสูงสุด

ทริสเรทติ้งประเมินความเชื่อมโยงระหว่างธนาคารออมสินกับรัฐบาลอยู่ในระดับ “สูงสุด” โดยพิจารณาจากสภาพทางกฎหมายของธนาคารที่เป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจซึ่งมีหน้าที่ในการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของภาครัฐ ปัจจุบันธนาคารอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) โดยรัฐบาลเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่และมีการควบคุมโดยคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงของธนาคารซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรีด้วย

นอกจากนี้ ธนาคารออมสินยังเป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจเพียงแห่งเดียวที่รัฐบาลให้การค้ำประกันภาระผูกพันทางการเงินทั้งหมดอย่างชัดเจนตาม พ.ร.บ. ธนาคารออมสิน พ.ศ. 2489 ซึ่งระบุว่าภาระผูกพันทางการเงินทั้งหมดของธนาคารซึ่งประกอบด้วยเงินต้น ดอกเบี้ยเงินฝาก และการจ่ายชำระหนี้สินทางการเงินอื่น ๆ นั้นจะได้รับการค้ำประกันจากรัฐบาลด้วยเช่นกัน

มีบทบาทสำคัญมากที่สุดต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาล

ธนาคารออมสินมีบทบาทสำคัญมากที่สุดในการสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย ซึ่งรวมถึงการให้บริการทางการเงินแก่กลุ่มประชาชนผู้มีรายได้น้อยตลอดจนการสนับสนุนเงินทุนสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมถึงส่งเสริมการออมและสร้างวินัยทางการเงินให้แก่ประชาชนไทย

ธนาคารยังคงกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจของธนาคารในฐานะ “ธนาคารเพื่อสังคม” ที่เริ่มต้นมาตั้งแต่ปี 2563 โดยธนาคารออมสินมุ่งมั่นที่จะเป็น “ธนาคารเพื่อสังคม” ที่สร้างผลกระทบเชิงบวกได้อย่างกว้างขวางภายในปี 2570 ธนาคารออมสินมุ่งมั่นที่จะลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมโดยการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้มีรายได้น้อยและประชาชนระดับรากหญ้า ทั้งนี้ เป้าหมายดังกล่าวสามารถบรรลุได้โดยการใช้กำไรที่เกิดจากการดำเนินงานในเชิงพาณิชย์มาสนับสนุนการดำเนินงานด้านธนาคารเพื่อสังคม

ธนาคารมีประวัติในการได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากรัฐบาลอย่างต่อเนื่องในรูปแบบของเงินชดเชยความเสียหายจากเงินให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ตามรัฐธรรมนูญนโยบายรัฐ (Public Service Accounts -- PSA) บางส่วน ซึ่งเป็นโครงการของรัฐบาลที่ธนาคารเป็นผู้ดำเนินการภายใต้ความเห็นชอบของ

คณะกรรมการทั้งนี้ ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2566 ธนาคารมีเงินให้สินเชื่อในบัญชีดังกล่าวที่จำนวน 8.5 หมื่นล้านบาท หรือมีสัดส่วนคิดเป็น 3.7% ของสินเชื่อทั้งหมดของธนาคาร ทั้งนี้ ธนาคารยังมีบทบาทสำคัญในการให้สินเชื่อแก่หน่วยงานภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ โดย ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2566 สินเชื่อที่ให้แก่หน่วยงานภาครัฐและรัฐวิสาหกิจคิดเป็นสัดส่วน 39.5% ของสินเชื่อทั้งหมดของธนาคาร

ด้วยเป้าหมายในการมุ่งช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยและกลุ่มประชาชนฐานรากให้สามารถเข้าถึงสินเชื่อที่มีหลักประกันในอัตราดอกเบี้ยที่เป็นธรรม ธนาคารจึงให้สินเชื่อที่มีหลักประกันและไม่มีหลักประกันที่อัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าตลาด 3%-5% หลังจากที่ธนาคารประสบความสำเร็จในการช่วยลดอัตราดอกเบี้ยตลาดของสินเชื่อจำนำทะเบียนรถจักรยานยนต์และรถยนต์แล้ว ธนาคารได้ขายหุ้นสัดส่วน 49% ใน “บริษัทเงินสดทันใจ” (“Fast Money”) คืนให้กับ บริษัท ศรีสวัสดิ์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) (อันดับเครดิต “BBB+/Stable”) อย่างไรก็ตาม ธนาคารยังคงให้การสนับสนุนสินเชื่อขอพหุโลนสำหรับการขยายสินเชื่อของบริษัทเงินสดทันใจที่ยังคงอัตราดอกเบี้ยที่ระดับต่ำต่อไป

สำหรับสินเชื่อที่ดินและชายฝั่ง ธนาคารมีความร่วมมือกับ บริษัท ทิพย กรุ๊ป โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) (อันดับเครดิต “AA/Stable”) และบริษัท บางจาก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) (อันดับเครดิต “A/Stable”) ในการพัฒนาโครงการร่วมค้าภายใต้ชื่อ “มีที่ มีเงิน” โดยธนาคารถือหุ้นในกิจการร่วมค้าดังกล่าวในสัดส่วน 49% ในขณะที่บริษัททิพย กรุ๊ป โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) และบริษัท บางจาก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ถือหุ้นในกิจการร่วมค้าดังกล่าวในสัดส่วน 31% และ 20% ตามลำดับ โดยธนาคารตั้งเป้าการปล่อยสินเชื่อใหม่ที่ 1 หมื่นล้านบาทในปี 2566 นอกจากนี้ ธนาคารยังได้ร่วมมือกับ มีที่ มีเงิน ในการพัฒนาโครงการร่วมค้าที่เป็นสถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคาร (นอนแบงก์) ภายใต้ชื่อ “เงินดีดี” เพื่อให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกันและสินเชื่อดิจิทัล โดยมีเป้าหมายที่จะลดอัตราดอกเบี้ยในตลาดของผลิตภัณฑ์เหล่านี้อีกด้วย โดยคาดว่าจะเริ่มดำเนินงานได้ในไตรมาสแรกของปี 2567

มีแนวโน้มสูงที่จะได้รับการสนับสนุนเป็นพิเศษจากรัฐบาล

ทริสเรทติ้งเชื่อว่าโอกาสที่ธนาคารออมสินจะได้รับการสนับสนุนเป็นพิเศษจากรัฐบาลอย่างทันท่วงทีและเพียงพอในกรณีที่มีความจำเป็นนั้นมีความเป็นไปได้สูง ทั้งนี้ การสนับสนุนอาจอยู่ในรูปของการเพิ่มทุนโดยผ่านการจัดสรรเงินทุนจาก “กองทุนพัฒนาระบบสถาบันการเงินเฉพาะกิจ” ตลอดจนจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีของรัฐบาล หรือจากแหล่งเงินทุนอื่น ๆ ของรัฐที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ อย่างไรก็ตาม ทริสเรทติ้งมองว่าธนาคารยังไม่มีแนวโน้มที่จะต้องขอรับการสนับสนุนเป็นพิเศษจากรัฐบาลในอนาคตอันใกล้เนื่องจากธนาคารมีสถานะเงินทุนที่เพียงพออยู่แล้ว และมีผลการดำเนินงานที่แข็งแกร่ง โดย ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2566 อัตราส่วนความเพียงพอของเงินกองทุนภายใต้เกณฑ์ Basel II ของธนาคารออมสินอยู่ที่ระดับ 18.0% ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ข้อบังคับขั้นต่ำของทางการซึ่งอยู่ที่ระดับ 8.5%

เป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่ใหญ่ที่สุดและมีสาขาในต่างจังหวัดมากที่สุด

ธนาคารออมสินเป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่ใหญ่ที่สุดในแง่ของขนาดสินทรัพย์ โดยสินทรัพย์รวมของธนาคารอยู่ที่ระดับ 3.2 ล้านล้านบาท ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2566 ธนาคารมีส่วนแบ่งทางการตลาดในส่วนของสินทรัพย์อยู่ที่ระดับ 9.8% ของสินทรัพย์ในระบบธนาคารซึ่งรวมถึงกลุ่มธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจทั้งหมดในประเทศไทย นอกจากนี้ ธนาคารยังเป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่สร้างกำไรสูงสุดอีกด้วย โดยกำไรสุทธิของธนาคารออมสินในปี 2565 คิดเป็น 52.1% ของกำไรสุทธิของสถาบันการเงินเฉพาะกิจทั้งหมด

ทริสเรทติ้งคาดว่าธนาคารออมสินจะยังคงรักษาสถานะทางการตลาดที่แข็งแกร่งในธุรกิจธนาคารเพื่อลูกค้ารายย่อยต่อไปได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตพื้นที่ชนบท ทั้งนี้ ธนาคารมีฐานลูกค้าที่ใหญ่ที่สุดจำนวนถึง 23.4 ล้านราย ณ สิ้นเดือนกันยายน 2566 ซึ่งมีสัดส่วน 62% เป็นกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและประชาชนฐานราก นอกจากนี้ ธนาคารยังมีเครือข่ายสาขาที่กว้างขวางที่สุดในต่างจังหวัดเมื่อเปรียบเทียบกับธนาคารพาณิชย์ทั้งหมดในประเทศไทยอีกด้วย โดยธนาคารมีจำนวนสาขามากถึง 1,044 แห่งทั่วประเทศ

แนวโน้มอันดับเครดิต

แนวโน้มอันดับเครดิต “Stable” หรือ “คงที่” สะท้อนการคาดการณ์ของทริสเรทติ้งว่าธนาคารออมสินจะยังคงรักษาความเชื่อมโยงในระดับสูงสุดที่มีกับรัฐบาลตลอดจนสถานะภาพทางด้านกฎหมายในฐานะสถาบันการเงินเฉพาะกิจและบทบาทที่สำคัญมากที่สุดในการดำเนินนโยบายของภาครัฐได้ต่อไป

ปัจจัยที่อาจทำให้อันดับเครดิตเปลี่ยนแปลง

ทริสเรทติ้งอาจปรับลดอันดับเครดิตและ/หรือแนวโน้มอันดับเครดิตของธนาคารลงหากมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญของนโยบายของรัฐบาลที่มีผลกระทบต่อบทบาทของธนาคารในการดำเนินนโยบายของภาครัฐหรือความเชื่อมโยงในระดับสูงสุดระหว่างรัฐบาลและธนาคาร

ข้อมูลงบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ^{1,2}

หน่วย: ล้านบาท

	ม.ค.-มิ.ย. 2566 ³	ณ วันที่ 31 ธันวาคม			
		2565	2564	2563	2562
สินทรัพย์รวม	3,153,430	3,104,705	3,045,049	2,889,202	2,797,624
สินทรัพย์ถาวร	3,129,067	3,074,877	2,967,126	2,843,413	2,751,295
เงินลงทุนในหลักทรัพย์	513,624	478,945	476,198	439,843	311,876
เงินให้สินเชื่อและดอกเบี้ยค้างรับ	2,352,152	2,315,865	2,290,766	2,136,543	2,076,170
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	106,342	101,611	93,129	78,629	69,977
เงินรับฝาก	2,633,642	2,587,828	2,479,233	2,401,543	2,309,489
เงินกู้ยืม ⁴	169,856	181,701	221,276	157,610	151,976
ส่วนของผู้ถือหุ้น	235,303	227,644	215,355	199,832	203,032
ส่วนของผู้ถือหุ้นถาวร	231,474	221,500	207,594	201,432	202,799
รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ	35,539	58,220	54,660	52,586	55,986
รายได้ที่มีค่าใช้จ่าย ⁵	7,152	18,561	20,230	14,860	16,823
รายได้รวม ⁵	42,691	76,781	74,891	67,446	72,809
ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน ⁶	16,932	32,692	31,897	34,311	36,455
กำไรจากการดำเนินงานก่อนหนี้สูญ	25,759	44,089	42,994	33,136	36,354
หนี้สูญ หนี้สงสัยจะสูญ และขาดทุนจากการด้อยค่า	8,529	16,739	17,615	14,598	12,306
กำไรสุทธิ	17,230	27,350	25,379	18,538	24,048
รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการสุทธิ	2,483	3,824	3,401	4,108	4,806
กำไร (ขาดทุน) สุทธิจากเงินลงทุน	24	58	2,286	(1,073)	2,144

- 1 งบการเงินรวม
- 2 รวมธุรกรรมนโยบายรัฐตั้งแต่ปี 2558 เป็นต้นมา
- 3 ยังไม่ได้ปรับอัตราส่วนให้เป็นตัวเลขเต็มปี
- 4 รวมรายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน
- 5 หักรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการ
- 6 ไม่รวมค่าใช้จ่ายค่าธรรมเนียมและบริการ

หน่วย: %

	ม.ค.-มิ.ย.	ณ วันที่ 31 ธันวาคม			
		2566 ⁷	2565	2564	2563
ความสามารถในการทำกำไร					
อัตราส่วนผลตอบแทน/สินทรัพย์รวมถัวเฉลี่ย	1.11	0.89	0.86	0.65	0.87
ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย	2.13	1.78	1.70	1.66	1.80
อัตรากำไรจากดอกเบี้ยสุทธิ	2.25	1.86	1.82	1.83	2.03
รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ/สินทรัพย์รวมถัวเฉลี่ย	2.29	1.89	1.84	1.85	2.03
รายได้ที่มีไขดอกเบี้ย/สินทรัพย์รวมถัวเฉลี่ย	0.46	0.60	0.68	0.52	0.61
รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการสุทธิ/รายได้รวม	5.82	4.98	4.54	6.09	6.60
อัตราส่วนค่าใช้จ่ายดำเนินงาน/รายได้รวม	39.66	42.58	42.59	50.87	50.07
โครงสร้างเงินทุน					
อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1	15.90	15.32	13.66	12.85	13.97
อัตราส่วนเงินกองทุน/สินทรัพย์เสี่ยง	18.01	17.59	16.06	14.98	15.52
อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1/เงินกองทุนรวม	88.28	87.09	85.06	85.78	90.01
คุณภาพสินทรัพย์					
ต้นทุนทางเครดิต	0.75	0.74	0.81	0.70	0.60
เงินให้สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้/เงินให้สินเชื่อรวม ⁸	2.37	2.25	2.23	1.91	2.31
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ/เงินให้สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้	171.65	173.78	164.79	170.75	122.63
แหล่งเงินทุนและสภาพคล่อง					
บัญชีเงินฝากกระแสรายวันและออมทรัพย์/เงินรับฝาก	29.71	32.11	31.45	28.56	24.34
เงินให้สินเชื่อรวม/เงินรับฝาก	87.44	87.57	90.35	87.10	89.61
เงินรับฝาก/หนี้สินรวม	90.25	89.95	87.61	89.30	89.01
สินทรัพย์สภาพคล่อง/เงินรับฝาก ⁹	30.54	30.47	30.19	31.54	31.23
สินทรัพย์สภาพคล่อง/หนี้สินระยะสั้น ¹⁰	46.83	43.96	41.45	52.68	52.98

7 ปรับอัตราส่วนให้เป็นตัวเลขเต็มปี

8 รวมรายการระหว่างธนาคาร แต่ไม่รวมดอกเบี้ยค้างรับ

9 รวมเงินกู้ยืมระหว่างธนาคาร

10 หนี้สินทางการเงินที่ครบกำหนดภายในเวลาน้อยกว่า 1 ปี

เกณฑ์การจัดอันดับเครดิตที่เกี่ยวข้อง

- เกณฑ์การจัดอันดับเครดิตองค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐ, 27 ตุลาคม 2566

ธนาคารออมสิน (GSB)

อันดับเครดิตองค์กร:	AAA
แนวโน้มอันดับเครดิต:	Stable

บริษัท ทริสเรตติ้ง จำกัด

อาคารสีลมคอมเพล็กซ์ ชั้น 24 191 ถ. สีลม กรุงเทพฯ 10500 โทร. 02-098-3000

© บริษัท ทริสเรตติ้ง จำกัด สงวนลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2566 ห้ามมิให้บุคคลใด ใช้ เปิดเผย ทำสำเนาเผยแพร่ แจกจ่าย หรือเก็บไว้เพื่อใช้ในภายหลังเพื่อประโยชน์ใดๆ ซึ่งรายงานหรือข้อมูลการจัดอันดับเครดิต ไม่ว่าทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน และไม่อยู่ในรูปแบบ หรือลักษณะใดๆ หรือด้วยวิธีการใดๆ โดยที่ยังมิได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจาก บริษัท ทริสเรตติ้ง จำกัด ก่อน การจัดอันดับเครดิตนี้มีใช้ค่าแกลงข้อเท็จจริง หรือคำเสนอแนะให้ซื้อ ขาย หรือถือตราสารหนี้ใดๆ แต่เป็นเพียงความเห็นเกี่ยวกับความเสี่ยงหรือความน่าเชื่อถือของตราสารหนี้ใดๆ หรือของบริษัทนั้นๆ โดยเฉพาะ ความเห็นที่ระบุในการจัดอันดับเครดิตนี้มีได้เป็นคำแนะนำเกี่ยวกับการลงทุน หรือคำแนะนำในลักษณะอื่นใด การจัดอันดับและข้อมูลที่ปรากฏในรายงานใดๆ ที่จัดทำ หรือพิมพ์เผยแพร่โดย บริษัท ทริสเรตติ้ง จำกัด ได้จัดทำขึ้นโดยมิได้คำนึงถึงความต้องการด้านการเงิน วัตถุประสงค์ ความรู้ และวัตถุประสงค์ของผู้รับข้อมูลรายใดรายหนึ่ง ดังนั้น ผู้รับข้อมูลควรประเมินความเหมาะสมของข้อมูลดังกล่าวก่อนตัดสินใจลงทุน บริษัท ทริสเรตติ้ง จำกัด ได้รับข้อมูลที่ใช้สำหรับการจัดอันดับเครดิตนี้จากบริษัทและแหล่งข้อมูลอื่นๆ ที่เชื่อว่าเชื่อถือได้ ดังนั้น บริษัท ทริสเรตติ้ง จำกัด จึงไม่รับประกันความถูกต้อง ความเพียงพอ หรือความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลใดๆ ดังกล่าว และจะไม่รับผิดชอบต่อความสูญเสีย หรือความเสียหายใดๆ อันเกิดจากความไม่ถูกต้อง ความไม่เพียงพอ หรือความไม่ครบถ้วนสมบูรณ์นั้น และจะไม่รับผิดชอบต่อข้อผิดพลาด หรือการละเว้นผลที่ได้รับหรือการกระทำใดๆโดยอาศัยข้อมูลดังกล่าว ทั้งนี้ รายละเอียดของวิธีการจัดอันดับเครดิตของ บริษัท ทริสเรตติ้ง จำกัด เผยแพร่อยู่บน Website: www.trisrating.com/rating-information/rating-criteria